

BEGOÑA GÓMEZ URZAIZ

Diem *síndrome de Baader Meinhof* a la il·lusió de freqüència, al fenomen que succeeix quan algú sent una paraula o un concepte per primera vegada i comença a topar-se'n per tot arreu. Es produeix perquè el cervell humà té predilecció pels patrons i els busca. La idea està molt bé, però no acaba d'explicar per què, de vegades, dos llibres publicats amb només una setmana de diferència tenen coincidències molt concretes i sorprenents. Acaba de succeir amb dos títols excel·lents de gènere híbrid, **La història dels vertebrats** / **La historia de los vertebrados**, de **Mar García Puig** (*La Magrana* / *Random House*), i **Los astronautas**, de **Laura Ferrero** (*Alfaguara*), que parteixen de l'experiència –en el cas de García Puig, la d'un greu cas de *mania làctia* o depressió postpart; en el de Ferrero, el divorci mal cauteritzat dels pares– per assolir la literatura.

El curiós és que en tots dos llibres s'esmenta la tricofàgia, el trastorn que porta a menjar-se el cabell propi o dels altres, i en els dos títols es parla de Christa McAuliffe, l'astronauta del Challenger que havia estat escollida per representar la mare americana, professora modèlica que el 1986 va saltar pels aires quan el coet en el qual viatjava va esclatar un minut després d'enlairar-se. L'interessant és veure com dues autores tan hàbils es valen d'aquesta i altres històries reals per construir una cosa que, si no és novel·la, es llegeix com a tal.

També relata sempre prenent-se a si mateix com a únic testimoni (i no se li esgota la fórmula) **Édouard Louis**. A **Canviar: mètode** / **Cambiar: método** (*Més Llibres* / *Salamandra*), el francès torna al llibre que li va canviar la vida fa gairebé una dècada, **Adéu a l'Eddy Bellegueule**, i traça la trajectòria del seu desclassament, que va implicar canviar de nom, de ciutat, d'accent i fins i tot de cos. D'un blanc europeu que neix al lloc social equivocat a una xicana molaca (polonesa i mexicana) *queer* a Califòrnia: **Mala onda**, de **Myriam Gurba** (*Tránsito*), es llegeix com una reivindicació de les identitats dissidents. Gurba explica en les seves memòries com va sobreviure a una violació i a una parella violenta.

La ferida racial als Estats Units continua donant fruits literaris. Algú que l'ha explorat tractant el trauma heretat de l'esclavitud en llibres com **El ferrocarril subterrani** i **Els nois de la Nickel** és **Colson Whitehead**, un dels novel·listes anglosaxons més en forma. El seu últim llibre, **El ritme de Harlem** / **El ritmo de Harlem** (*Periscopi* / *Random House*), és més lleuger que els anteriors però no menys vibrant, la histò-

/ Gèneres híbrids, experiències personals, identitats dissidents... i molts autors joves i debutants

XAVIER CERVERA

Andrea Genovart, guanyadora de l'últim premi Llibres Anagrama de Novel·la

La síndrome de Baader Meinhof

Laura Ferrero acaba de publicar la seva nova novel·la, 'Los astronautas'

M. GONZÁLEZ / SHOOTING

L'escriptor francès **Édouard Louis** a Barcelona en una imatge d'arxiu

XAVIER CERVERA

ria d'un home ordinari al Harlem dels anys cinquanta i seixanta que es mou entre la vida ordenada i el crim.

Des d'un lloc molt diferent escriu **Sarah Manguso**. L'assagista debuta en la novel·la amb **Gente muy fría** (*Alpha Decay*). Escrita amb l'estil epigramàtic de Jenny Offill i Sheila Heti, Manguso construeix el gèlid món de Waitsfield, una ciutat fictícia de Nova Anglaterra als anys vuitanta, blanca i empobrida però amb deliris de grandesa.

Més debutants en la novel·la: el poeta **Luis Díaz**, a qui l'escriptora, i editora per un any, Sabina Urraca publica a *Caballo de Troya* **Los bloques naranjas**, una història coral a quatre veus de nois adolescents, escrita com un torrent de consciència més que no un corrent. I un altre de molt esperat, el d'**Andrea Genovart**, el **Consum preferent** amb què va guanyar el premi Llibres Anagrama de Novel·la, una història generacional en la qual l'estil també importa, i molt. És lògic que en una novel·la sobre Barcelona es parli com es parla sovint a Barcelona, amb una llengua contaminada, bruta i vivíssima. Si una autora com **Eider Rodríguez** (el seu **Material de construcció**, publicat per *Periscopi* i *Random House*, és una de les novel·les de l'any) reivindica que escriu en *broken eusquera*, cal preguntar-se si Genovart està també contribuint a literaturitzar un *broken català* que ja s'utilitza en sèries i podcasts.

Perquè no es perdin entre l'allau de novetats de cara a Sant Jordi, cal recomanar també els **Relatos de Deborah Eisenberg**, de *Chai Editora*, contista veterana d'estil inimitable, i un còmic que també recull l'obra de tota una vida, **Querido callo**, d'**Aline Kominsky-Crumb** (*Random House*), la pionera del còmic underground que va morir l'any passat.

Finalment, destaquem diversos títols de no-ficció que donen voltes a malestans contemporanis. *Caja Negra* publica **Constructos flatline**, la que va ser la tesi doctoral de **Mark Fisher**, potser un dels pensadors definitius de la nostra era. En aquell text del 1999 ja es troben les referències al ciberpunk, al feminisme, a la cultura rave i el misatge anticapitalista que van convertir després Fisher, mort per suïcidi el 2017, en el filòsof més llegit i citat pels menors de quaranta. *La Caja Books* reuneix en el volum col·lectiu **Memeceno** diversos autors que analitzen epifenòmens interneters com la memització d'Isabel Díaz Ayuso, la història de la granota Pepe, icona de la ultradreta, o l'ascens a icona kitsch global de l'ecce homo de Borja I, de propina, un títol que mira una miqueta enrere per explicar el present: **Los noventa**, de **Chuck Klosterman** (*Península*). /

/ Autores com Andrea Genovart o Eider Rodríguez aposten per una llengua viva, bruta, contaminada...